

KÁVÉSKOK LAPJA

X. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

15. szám.

Kiadó és lapfajtájados: A Budapesti Kávésok Ipartestülete.	Felelős szerkesztő: DR. HAVAS NANDOR	Szerkeszti: A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.
A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Előfizetési díj: Egy élelve 8.— pengő, egész évre 16.— perző.	Megjelenik: minden hó 1-én és 15-én.	Szerkesztőség: Budapest, VIII., József körút 38. I. em. 5. Telefon: 32-1-05. — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 31. — Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig. —

Üzletbérek

Az elmúlt évek keserves küzdelmei után, mintha az üzletbérek szabályozása körüli harc ellankadt volna. Pedig újra itt az augusztusi negyed, amikor az üzletbér esedékessé válik és összes problémái újra aktuálisak lesznek. Igaz, hogy a havonként való bérfizetés megengedése némi könnyítést jelentett, de a horribilis bérek viselésének kérdését nem oldotta meg.

Ha a küzdelem látszólag el is lankadt, ez nem jelenti azt, hogy a probléma teljesen letűnt volna a napirendről. Kétségtelen, hogy a gazdasági helyzet is hozzájárult ahhoz, hogy a legkérőbb igazságtalanságok is némileg mérsékeltek. A háztulajdonosoknak akarva-nem akarva meg kellett győződniük arról, hogy még mindig jobb a kisebb bérvétel, mint az üresen álló helyiség. Ilyképpen látva a város legfrekvenciáltabb helyein is üresen álló lakások és üzlethelyiségek hosszú sorát, megtalálták szívüket és méltányos engedményekkel lehetővé tették bérlőik további munkásságát.

Sajnos ez a méltányosság nem egy esetben készült. Messze menne, ha más iparágak és gazdasági körök helyzetét akarnók részletezni, maradjunk a magunk iparánál.

Számtalanszor felemlítettük, hogy évtizedes megállapítás szerint a kávéipar minimálisan 10%-os bérösszeget bír el. A viszonyok és a forgalom leromlása folytán eljutottunk oda, hogy még az 1914. évi bérek is meghaladják ezt a 10%-os kulcsot. De ki fizeti ma az 1914-es bért. A más viszonyok között megkötött szerződések lejártak, az üzletbér védelem megszűnt és az évek során megbénított háztulajdonosi étvágy jól akart lakni. Az 1925—27-es évek látszólagos konjunktúrája alatt igyekeztek az elmulasztottakat pótolni és emelés lépett életbe az egész vonalon. Kihasználták a kávéházak helyhez kötöttségét és így eljutottunk oda, hogy a házbér átlagosan a forgalom 20—25%-át tette ki. És ezzel megindult a leromlás útja. A konjunktúra csak a kávéházon kívül volt érezhető, nem állott módunkban terheinket arainkkal összhangba hozni és megkezdődött a kávéházak egész sorának összeomlása. Az évek folyamán a háztulajdonosok egy tekintélyes része belátta a helyzet tarthatatlanságát, adott is némi engedményt. Ennek folytán a 20—25%-os kulcs, 15—18%-ra csökkent. A forgalom tovább esett és hónapok múltán a leszállított házbér újra 20%-ot tett ki.

Hiába kértük a többi érdekeltiségekkel együtt a béregyeztető bizottságok felállítását, a küzdelem meddő maradt, mert minden ígéret s miniszteri nyilatkozat ellenére a kérdés törvényes rendezést nem nyert.

Az állami hatóságok álláspontja érthető, ha látjuk és tudomásul vesszük azt, hogy az állami bevételek igen tekintélyes és legbiztosabb része a házadó.

A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok szerint az egyenes állami adók összege egész Magyarország területén:

1930/31. évben: 261.223.000 P. volt; ebből házadó 73.347.000 P. (36,5%); míg a földadó 28 millió 965.000 P. (14,5%).

1931/32. évben: az állami egyenes adók összesen 239.637.000 pengőt eredményeztek, ebből házadó 65.820.000 pengő volt (27,5%); míg a földadó 26.282.000 pengőt (10,8%) tett ki.

Ha tisztán a főváros területén befolyt egyenes adókat vizsgáljuk, az

1931. évben befolyt: összesen 132.349.967 P-ből házadó 42.358.416 (31,8%);

1932. évben befolyt: 151.685.650 P-ből házadó 41.292.717 P. (27%).

Kétségtelen, hogy ezek olyan tekintélyes számok, melyekhez a kincstár ragaszkodik.

De ezek a számok mást is bizonyítanak. Látjuk, hogy az adóbevétel csökkenése is megkezdődött. Ha pedig figyelembe vesszük azt, hogy az adók kivétele mindenkor az előző évek bérvételei alapján történik, nyilvánvaló, hogy ezek a számok csak az 1930-as és 1931-es évek bércsökkenését tüntetik fel, a lavina pedig csak az 1932-es és 1933-as években indult meg.

Ez a tünet pedig nem a javulást jelenti, de egy olyan összezsugorodási folyamatot, melyet üzletek összeomlása, existenciák megszűnése és munkahelyek és munkaalkalmak eltűnése bizonyít.

Elérkeztünk tehát arra a pontra, ahol a kérdés elejtett fonálát újból fel kell venni. Hangsúlyozzuk azt, hogy a háztulajdonosoknak igen nagy része, talán túlnyomó többsége is méltányosabb álláspontra helyezkedett bérlőikkel szemben.

Ép ez az oka annak, hogy most még nagyobb energiával kell sürgetnünk azoknak a háztulajdonosoknak megrendszabályozását, akik büszke nemtörődomséggel nézik bérlőik kintlódását, akik az irás és a törvény szentségében bízva görcsösen ragaszkodnak kedvező helyzetükhöz. Ezek ma már csak kivételes esetek és nem tudjuk belátni azt, hogy ma az általános leromlás idején miért kell az ilyen kivételes pozíciókat respektálni és támogatni.

Amikor az állam feljogosítottnak érzi magát a jövedelmek körülhatárolására, fizetéseket redukál, álláshalmozásokat megszüntet stb. stb., nem látjuk okát annak, hogy az ilyen kivételes, meg nem értő és existenciákat veszélyeztető magatartás törvényes védelemben részesüljön, illetőleg helyesebben, hozzáférhetően és megtámadhatatlan legyen.

Ha nem is tartottuk teljesen indokoltnak, de az adott viszonyok mellett érthetőnek véltük, hogy az állam a kicstár érdeke szempontjából nem akarta az egyeztető bizottságok felállítását a házadóbevétel frontját megbolygatni.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készít
KRONEMER DAVID márványipari üzeme,
 Budapest, X., Kőbányai ut. 39. (Hungária körút sark.) Telefon: 37-8-69

SZENT ISTVÁN
CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári
Serfőzde
 gyártmánya

Kétségtelen, hogy a kérdés kiéleződése idején az indokolt perek oly tömege indult volna meg, hogy azok sikeres eldőlte a kincstár bevételei megérették volna.

Hogy e rendelkezés elmaradása minő konzekvenciákkal járt és hogy az existenciák összeomlása, elmaradt és hátralékos közszolgáltatások révén a közpénztárak nem-e veszítettek többet, ma — post festa — nehéz lenne megállapítani. Tény azonban, hogy a panaszok nagyrészét az élet maga orvosolta.

Ennek ellenére mégis maradtak egyes kirívó esetek, amelyekben a háztulajdonos elzárkózva a megnevezés sziklavarába, közönyösen nézi bérlője vergődését.

Igaz, a bíróságok előtt is folytak a gazdasági lehetetlenülés címén hasonló célzatú perek. A bírósági judikatura azonban nem egységes. Voltak esetek, ahol a helyzet rosszabbodását figyelembe vették és a lekötött bért egy évre leszállították, voltak olyanok, amikor a megkötött szerződés felbontását engedték meg. Egyik megoldás sem az, amely az iparúzó érdekeinek megfelelne.

A mai viszonyok mellett nem látnók akadályt annak, hogy a béregyeztető bizottság még is felállítható, Ennek megfelelő törvényes formát és jogkört adva, meg lehetne találni a módját, hogy a háztulajdonos és a bérlő érdekei összeegyeztessenek és a megkötött szerződések is a viszonyok követelte mértékben és megfelelő hosszabb időre módosíthatóak.

Meg vagyunk győződve, hogy már maga a szerv felállítása a háztulajdonosoknak azt a töredéket, mely az idők szavát nem akarja tudomásul venni, jobb belátásra fogja bírni és igen kevés lesz azoknak az eseteknek a száma, amelyekben döntésre kerül a dolog.

Az érdekeltiségek a tejmonopólium ellen

A lapok már többször írtak arról, hogy az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ megvásárolja a Budapesti Központi Általános Tejcsarnokot, aminek természetesen következménye lenne egyrészt a kisebb tejjáratok megvásárlása, vagy elsovastása, másrészt pedig az, hogy valóságos monopólium alakulna ki úgy a termelőkkel, mint pedig a fogyasztókkal szemben. Megírták a lapok azt is, hogy a tejjáratban érdekelt kereskedők és egyéb vállalatok a leghevesebben elleneznek minden ilyen megoldást, s erőszakkal állást is foglalnak az egyes érdekképviseletek, s már hoztak is tiltakozó határozatokat, most pedig a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához fordultak, hogy közös értekezleten állapodjanak meg együttes eljárásban. A kamara a tejtermékipar és kereskedelem, a fűszerkereskedők, a vendéglátó iparok valamint a vásárcsarnoki és piaci árusok képviselői, valamint egyéb kereskedelmi és ipari szabad érdekképviseletek kiküldöttjeinek bevonásával értekezletet tartott, amelyen *Fuchs Artur, Hoffmann Mihály, Nosztopi Tivadar, Laczkó Sándor, Balkányi Kálmán dr., Havas Nándor dr., Hatvány Endre báró, Strutzky*

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. sz.
 Telefonok: 14-0-44 és 18-4-64.

Ajánlja kiváló minőségű márkás fajborait palackozva és hordófeiteiben.

Budapesti Központi Általános Tejcarnok Részv.-Társ
 VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: 46-2-63, 46-2-64,
 46-2-65, 32-3-07,
 33-8-91, 34-6-68, 35-0-16.
 Sürgőnycim: „Közlej Budapest”

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója
Tojás osztály

Mocznik-mustár legyen minden asztalon!

Sándor és Keválóczy Rezső dr. felszólalása után egyhangú határozattal tiltakoztak a szobanforgó terv ellen. E határozatból kifolyólag Éber Antal kamarai elnök a következő táviratot intézte Gömbös miniszterelnökhez:

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége mely tisztelettel jelenti Nagyméltóságodnak, hogy az egész tejérdekeltségnek a kamarában megtartott nagygyűlése a következő egyhangú határozatot hozta:

1. A tejforgalom ügy a tejtermelés, a tejipar, a tejkereskedelem, mint a fogyasztó érdekében sürgősen felszabadítandó. A közegészségügyi szempontokból szükséges rendelkezések a szabad forgalom keretén belül biztosítandók.

2. Az értekezlet leghatározottabban foglalt állást azon terv ellen, amely szerint az állam megváltaná a Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Részvénytársaságot, hogy azt a Magyar Tej- és Tejipari Kereskedelmi Központtal összekapcsolja. Egy újabb közüzem létesítése, illetőleg kibővítése a tejforgalom monopolszerű kiépítését idézné fel, mely az önálló existenciájuk erejét tenné tönkre. Ellentétben állana továbbá a korábbi ígéretével, hogy a magángazdaságnak versenyét okozó közüzemeket leépíti és megszünteti.

3. Az értekezlet kéri és elvárja, hogy a kormány a gazdaságot érintő minden kérdésben, különösen, ha a forgalom szabadságát veszélyezteti, az érdekeltséget előzetesen meghallgassa.

Ipartestületünk képviselője a vendéglátó iparosok képviseletében rámutatott arra, hogy a tervezet végrehajtása azt jelentené, hogy a Központi Tejcsarnok élekezési üzemei — amelyek versenyét iparuk egy súlyosan érzi — közpénzek fenntartott közüzemekké válnának. Akkor, amikor évek hosszú során át folytatott küzdelem eredményeképp sikerült a népjóléti vendéglők beszüntetését elérni, amikor már a városközi étkezés beszüntetése is napirendre került, nem kívánatos, hogy új üzemek átvételével ez a kérdés újra aktuálissá váljék.

Hogyan lett a kávéfőzőlegényből császár?

Régi mende-monda szól a kolostori kályhafűtőből lett Grassalkovich Antal gróf, a gödöllői, hatvani, isaszegi, soroksári uradalmaknak náhóbi vagyoni úrjáról. A mende-mondából egy szó sem igaz, a gróf maga költötte azt magáról, hogy vagyona obskurus eredetét leplezze ezzel. A régi flandriai serfőző céhek büszkék voltak arra, hogy alapítójuk és tiszteletbeli főcélmesterük Brabant hercege és Flandria örögrófia volt. Ez igaz is: a herceg neve Első János, latinul *Joannes primus* volt, ebből lett az ismert Jamperimus-Gambrinus név.

Az európai kávéfőző fantasztikusabb történetet őriz történelmében, mert a Haiti-i néger császárság második császára, a néger származású Jean Christophe Toussaint, párisi kávéfőző legény és pincér volt a *Café Régence*-ban. Mikor a nagy francia forradalom kitört, 1794-ben ő állott a rettenetes sanjargatott haiti négernek és mulattnak élére. Mint pincér rendkívül sokat művelődött a párisi jakobinusok kávéházaiban: fiatal gyerek korában megtanult angolul és latinul. Ösztönös intelligenciájával katonai könyvekből valóságos hadvezéri talentummá képezte ki magát. Felvette a harcot a Haitiba küldött francia tengerészgyalogsággal, rettenetes kegyetlenséggel rendet vágott a néger lázadók között, kitűnően felszerelt hadsereggé képezte ki fekete testvéreit. Napoleon sógorát, Pauline nővére férjét, Leclerc tábornokot sorozatos ütközetekben verte meg. A Henry Christophe néven első császárrá lett néger uralkodó után ő lett a második császár. Népén rideg fegyellemmel uralkodott, sorsát nem kerülhette el, lázadó hívei halálra keresték és ő föbe lőtte magát.

Magyar szempontból azért érdekes a dolog,

mert a francia gyarmati kávé 1795-ben történt megdrágulása idején Nagy János a neves papkölthő hosszú, tréfás verszetet írt a néger lázadóról. Ugyanis Haiti szigete volt a francia gyarmati kávé és cukor termelő helye. Nagy János verse a *Magyar Hírmondó*-ban jelent meg. Elmondja, hogy vége a kávébehozatalnak, a kávéházban nincs kávé, a kávéesok magyar kolbászt és szilvapalinkát adnak fölöstökömmek vendégeiknek. A lázadás tenyleg krizist okozott a francia kávéiparban, viszont Magyarországra a hollandindiai kávé jött be ezekben az időkben, de a vámháborúk csakugyan rendkívül megdrágították a kávé és a cukrot. Részben ez volt az oka a pótkávék akkori megjelenésének, sőt az első répacukor- és nyírfa-cukor-főzés kísérleteinek. Orczy József báróné, Berényi Erzsébet grófnő, az Orczy-kávéház jogának megszerzője gyöngyösi birtokán ekkor kezdett nyírfa-cukor gyártással foglalkozni.

A néger császárok néger nemességet alkottak. Mivel Haiti szigete volt a francia kávéházi marmelade és citrom termelőhelye, a francia gyarmatosok két haiti néger falut *Marmeladeville* és *Limonadeville* néven neveztek el. Henry Christophe császár 1810-ben két bizalmasának adományozta a falukat, az egyiket „Marmelade hercege”, a másikat — mulati államtitkárát — „Limonade grófja” címmel tüntette ki.

Minden a francia forradalom kellős közepén történt. Robespierre, aki az „emberi egyenlőség” jelszavát hirdette és a népek millióit szabadította fel, a néget nem tekintette embernek. Napoleon is ugyanilyen kegyetlenséggel viselt háborút a néger rabszolgák ellen. 1834-ben lett köztársaság Haiti, az USA államai közé nem épített be, ma is köztársaság, de az USA protektorátusa alatt áll. A néger zene és művészet innen tört be Európába, a haiti gitár és a szenvedélyes bánatú haiti néger dalok, a floridai néger jazz-el együtt innen jutottak el budapesti kávéházaikba. Az idén az angol és francia lapok sorozatos cikkeket közölnek a néger császárokról, keveset írtak azonban a pincérszárról, aki — mint a régi időkben ez szokásos volt — veres fezből főzték a kávé és a francia kávéházakban, vagy keleti ruhájú kávéházi portások és pipatömködők voltak. A néger pincérről bőven ír a budapesti kávéházak történetéről szóló munkánk, bőven kiemelve a nagy esemény magyarországi visszhangjait is.

Bevilaqua Borsody Béla dr. és Mazsary Béla dr.

HIVATALOS RÉSZ

KÖRLEVÉL

TISZTELT KARTÁRSAK!

Iparunk helyzetét az illetékes helyeken csak úgy tudjuk feltárni és terheink könnyítését kérni, ha a valóságnak megfelelő pontos statisztikai adatok állanak rendelkezésünkre.

Evégből tisztelettel felkérjük ipartestületünk I. tagjait, hogy a megküldött kérdőívet — saját érdekükben — pontosan töltsék ki és azt legkésőbb folyó év augusztus 1-ig küldjék be ipartestületünk irodájába.

Természetesen a megküldött vallomásokot a legbizalmasabban kezeljük és így vallomását mindenki teljes megnyugvással küldheti be.

Budapest, 1934. július 21.

Dr. Havas s. k.
főjegyző.

Dr. Strausz Vilmos s. k.
alelnök.

Szardellagyűrű 1' 8-os (10 halas doboz)
dobozonként P — 86

Szardellagyűrű 1/5-ös
dobozonként P 132

Legprimább minőség, közepes, másodrendű gyártmányokat nem importálunk.

BUDAPESTI KÁVÉESOK ÁRUFORGALMI RT-nél
Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 39-2-77.

MENZER GUSZTÁV tisztító ruhát egy évi jótállással fényteleníti. Budapest, II., Török ucca 10. sz. Telefon: 50-4-95. — Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállít. Gallér, frakkingek, ruhák tisztításában vezet!

H I R E K

MIRÓL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Augusztus 5-ig megfizetendő a harmadik negyedévi házbér első részlete.

Augusztus 6-ig megfizetendő a nem általánosanított és nem zenés kávéházak vígalmi adója.

Augusztus 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai az augusztus havi fényüzési és forgalmi adó általánosanított megfizetését.

Augusztus 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Augusztus 20-ig befizetendő az általánosanított és a zenés kávéházak vígalmi adója.

Augusztus 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti és rokkantellátási adó.

A ruhataári szerződések megkötése esedékes.

A székesfőváros új vezetőinek üdvözlése. Ipartestületünk elnöksége dr. Székely Károly alpolgármestert hivatalbalépése alkalmából levélben üdvözölte; ugyancsak levélben üdvözölte dr. Felkay Ferenc tanácsnokot, a székesfőváros ipari és közgazdasági osztályának új vezetőjét; dr. Br. Babarczy Istvánhoz, ki az ipari és közgazdasági osztály éléről a tanügyi osztály vezetését vette át, meleghangú köszönőlevelet intézett.

Személyi hír: Gál Arnold alelnök szabadságáról hazaérkezett és a testület ügyeinek vezetését átvette.

Zenészközvetítő iroda felállítás. Az Országos Magyar Zenészközvetítő közli, hogy hivatalos helységét VII., Erzsébet krt. 9-11 (New-York palota) I. em. 6. sz. alá helyezte át és ugyanebben a helységben internacionális zenészközvetítő irodát állított fel. A közvetítő iroda vezetésével pedig *Augenfeld Jenő* urat bízta meg. Zenészek és zenekarok közvetítése céljából úgy az iroda vezetője, mint annak megbízottjai akár telefonon, akár postai értesítésre készséggel állnak kartársaink rendelkezésére.

Halálozás.

Egy érdemes régi kartársunk dőlt ki az élők sorából, aki hosszú évtizedeken át iparunk érdemes képviselője volt. *Nagy S. Sándor* kartársunk folyó évi július 17-én hosszas szenvedés után 69 éves korában hunyt el. Közül fél évszázadig volt iparunk tagja, a Munkácsy, a Belvárosi, majd a Drechsler kávéházak tulajdonosa, majd ez utóbbit eladva néhány év előtt a magánéletbe vonult vissza. Alkotó munkássága folyamán ipari törekvéseink áldozatkész harcosa volt, ipartársulatunk és szövetségünk választmányi, majd előljáróságunk rendes és utóbb tiszteletbeli tagja. Elhunyt a számos barátján és tisztelőjén kívül, tekintélyes családot döntött gyászba: özvegyét, két leányát férjeikkel, unokáit és nagyszámú rokonságát. Július 19-én temették a rákoskeresztúri temetőben öríási részvét megnyilvánulása mellett. Ipartestületünk képviseletében dr. Strausz Vilmos alelnök és dr. Havas Nándor főjegyző, a testület küldöttségével jelentek meg és kísérték el az érdemes kartársat utolsó útjára.

A budapesti ipartestületek a kamara évi jelentésében. Most jelent meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara évi jelentése a múlt esztendőről, amelyet felterjesztenek a kereskedelemügyi miniszterhez. A kamarai jelentés elé

Legjobb „STUDIUM” védjegyű

DÁKÓ ÉS IRÓKRÉTA

Gyártja: BUDAPESTI KRÉTAGYAR RT.

IX., Közraktár-utca 12.

Kapható: Budapesti Kávéesok Áruforgalmi Rt.-nél.

Málnaszörpöt

a nyári szezon alatt kizárólag garantált tiszta, utóprésmentes, 65%-os áruból vásároljon, első-rangú minőségben 5—10 kg-os tételekben kimerve, kg-ként P 165

Nagyobb vételnél külön árengedmény. Figyelmeztetjük üzletfeleinket, hogy nagyon sok meggyelével kevert és burgonyasziruppal manipulált málnaszörp kerül a napi áron átlal forgalomba. Garantált, elsőrangú, szavatolt minőségben kapható a

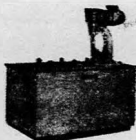
BUDAPESTI KÁVÉESOK ÁRUFORGALMI RT-nél
Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 39-2-77.

ALAPITTATOTT 1885. ÉVBEN

HENNEFELD jégszekrénygyár

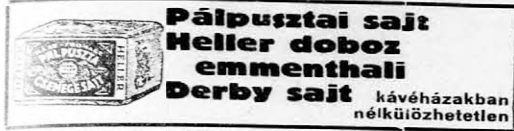
Jégszekrények, sörkimérőkészülékek, elektromos hűtőkészülékek, elektromos fagyaltkészítógépek és konzervátorok.

Budapest, Ó-utca 6. szám. Telefon: 11-4-29.

Király Gőzmosóda

mindenkivel modernebb berendezése legkíméletesebb és legolcsóbb mosást garantálja.
IV., Magyar-utca 3. Telefon: 85-1-29, — VI., Hajdu-utca 12-14. Telefon: 93-1-15.

tekintélyes, vaskos kötet, közel kétszáz oldalon tárgyalja az ipar és kereskedelem aktuális kérdéseit. Jelentékeny része a jelentésnek a budapesti ipartestületek adatairól szól. Megemlíti, hogy a főváros területén a múlt év folyamán 14 ipartestület működött, amelynek keretében 28.428 képesített iparos tevékenykedett. Ez a létszám 529-el kevesebb, mint az előző évben, azaz, hogy a hanyatlás 1,8%. Megállapítható, hogy nem a természet szerinti szaporulat volt kevesebb, mert hiszen tavaly is 3.282 új iparost vettek fel a tagok sorába, hanem a természet szerinti megszűnéseken felül 1933-ban egyes ipartestületek törölték tagjaik sorából azokat, akik több mint öt év óta életjel magukról nem adtak. A legnagyobb törlés a férfiszabók (412), a nőruhák készítői (245), a cipészek és eszmadások (268) szakmájában volt. A szaporodó taglétszámú ipartestületek közül legnagyobb a taglétszámszaporodás a borbélyoknál (171) és a nőfodrászoknál (147).

Az új ipartestületi reform hatása jelentkezik az ipartestületek anyagi háztartásának megerősödésében, mert a kedvezőtlen viszonyok ellenére is az ipartestületek bevételét Budapestben ismét emelkedtek. Az összes budapesti ipartestületek együttesen tavaly 635.500 pengőt vettek be tagsági díjakból, bekebelezési, tanácsszerződési és segédlevél-kiállítási díjakból. Ez a bevétel 23.600 pengővel több, mint az előző évi volt. A bevételi szaporulat 3,9%. A budapesti ipartestületek közül 18 rendelkezik saját házzal.

Megemlíti a Kamara, hogy a budapesti ipartestületek élénk érdekvédelmi tevékenységet fejlettek ki és nemcsak a reájug ruházott ipartestületek teendői ellátásában, de a szakma gazdasági érdekeinek előmozdításában is értékes munkát végeztek. (Magyar Híradó)

A vendéglős ipartestület a fakultatív borralvaló rendszer mellett foglalt állást. A Budapesti Szállodás és Vendéglős Ipartestület *Matosik* Ferenc elnöke alatt legutóbb megtartott előjárásági ülésén foglalkozott a borralvaló-kérdés ügyével és több felszólalás után úgy döntött, hogy a borralvaló-kérdés megoldásaképpen fakultatív rendszer bevezetése mellett foglal állást. Felhívja tehát az ipartestület úgy a fővárosi, mint a vidéki szállodásokat és vendéglősöket, hogy üzleteikben feltűnő helyeken írják ki, hogy a borralvaló tíz százalékkal megváltható. Így tehát a vendéglős ipartestület a közönségre bízta, hogy vagy borralvalót ad, vagy pedig tíz százalékkal megválthatja a borralvalót.

Anélkül, hogy a testvértestület állásfoglalását bírálni akarnók, sajnálattal látjuk, hogy a kérdésnek ez a megoldása a legkevésbé szerencsés.

Ki a kávéházi falburkolat? A Damjanich-utcai megszünt Andrassy-kávéház tulajdonosa a múlt évben eladta a kávéház egész berendezését Lefkovits és társa cégnek. A kávéházat falburkolat vette körül és amikor a vevő cég a falburkolatot le akarta szedni, hogy elvitesse, a háztulajdonos tiltakozott ellene és azzal érvelt, hogy a falburkolatot beépítették a falba, tehát az a háztulajdonos tulajdonát képezi. Perre került a dolog. A törvényszék szakértők meghallgatása után ítéletben kötelezte a háztulajdonost, hogy a falburkolatot szolgáltatassa ki. Az ítélet indokolása szerint a falburkolat csak kisebb-nagyobb mértékben lett beépítve az

ingatlanba, onnan eltávolítható anélkül, hogy az ingatlanban kárt tenne, azonkívül a falburkolat nemcsak kávéházi üzrelem használható fel, hanem egyéb célokra is alkalmas.

Cukor- és kávémonopólium Romániában. Bukarestből jelentik: Az érdekeltek körében egész határozottsággal hírlik, hogy a román kormány a cukormonopólium bevezetését tervezi. Kevésbé határozottak azok a hírek, melyek szerint a kávémonopólium is bevezetették. A cukorregyedárusokat a szeszmonopólium mintájára akarják bevezetni, nem úgy, mint a dohányregyedárusokat, amelynek a magánkereskedelem ki van zárva.

A vendégipar gyakorlatának módját szabályozó törvény tervezetnek kidolgozását rendelte el az osztrák kormány. Az áraláigérsek leküzdése céljából minimális árak fognak megszabni és pedig olyképpen, hogy az evégből megszervezendő helyi bizottságok állapítsák meg a legalacsonyabb árakat. A törvénytervezet eltölti a magánszobáknak 14 napnál kevesebb időre való bérbeadását, hogy ilymódon a szállodákkal szemben folytatott tisztességtelen verseny megszűnjék.

A belügyminiszter felemelte az útlevelek gíját. A belügyminiszter rendelete intézett valamennyi útlevelek kiállító hatóságához az útlevelegről szóló 1903. évi törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott 1904. évi belügyminiszteri utasítás módosítása tárgyában. Ezzel a rendeletével a belügyminiszter 1934. július elsejei hatállyal felemeli az útlevelek kiállítási díjakat. A rendelet szerint ezentúl az egy évre vagy ennél rövidebb időre szóló útlevelekért 15 pengő kiállítási díj és ezenfelül 5 pengő bélyegilleték, összesen tehát 20 pengő fizetendő. Ha azonban a kérelmező a szokásos napszámot meg nem haladó keresetből él vagy ha közszolgálatban levő alkalmazott, nyugdíjas, vagy ezek ellátását élvező hozzátartozója, akkor 3,50 P kiállítási díjat és ezenfelül 50 fillér bélyegilletéket, összesen tehát 4 pengőt kell fizetnie. Ha az útlevelel érvényesége egy éven túl terjed, a kiállítási díj kétszeresét, ha két éven túlterjed, annak háromszorosát kell fizetni. A bélyegilletéket azonban ezekben az esetekben is csak egyszeresen kell leróni. Az egy útlevelel bejegyzett útítársak után különdíjat vagy illetéket fizetni nem kell. Az útlevelel meghosszabbításáért ugyanolyan összeg fizetendő, mint a kiállításért, a bélyegilletéket azonban nem a csékkiszámlára kell befizetni, hanem természetben kell leróni. A belügyminiszternek ez a rendelkezése csak a belöldi útlevelek kiállító hatóságokra vonatkozik, külképviseleti hatóságaink az 1931. évi kormányrendelettel életbelépett konzuli illetéktarifában megállapított útleveledíjakat szedik.

0,2 százalék az idén a kereskedelmi és iparkamarai illeték. A pénzügyminiszter rendelete adott ki, melyben szabályozta a kereskedelmi és iparkamarai illetéket. Eszerint a kereskedelmi és ipari illetékek kivetésének szabályozása tárgyában kiadott rendelet értelmében, a pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletével, a budapesti kereskedelmi és iparkamarai illeték kivetési kulcsát az általános kereseti adó alapjával megállapított adóköteles jövedelem 0,2 százalékában és a társulati adó, valamint az igazgatóság és egyéb járulékok utáni különadó 4 százalékában állapította meg.

Utólagos munkakönyvi bejegyzéssel igazolt szakkavagó gyakorlat tartama nem korlátozható. Érdekeltség a szakkavagó gyakorlatnak utólagos munka-könyvi bejegyzéssel igazolását olyképpen kívánta korlátozni, hogy az utólagosan igazolt szakkavagó gyakorlat a szóbanforgó ipar üzéséhez kívánt gyakorlati időnek csak egy része lehessen, de semmi esetre sem az egész szakkavagó gyakorlat. Ily irányú

GASSNER TERÉZ-KÖRUT 19. SZ.
Telefon: 22-7-73, 10-9-49.

Ajánl: szőnyegeket, butorszöveteket, függönyöket, kárpitoskellékeket. Kérjen árajánlatot.

Kantós testvérek Rt.
festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 19-4-51 18-5-25
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázoló és kárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.

A jelszó:

KATHREINER és FRANCK-PÖTKÁVÉ
Ez csinál forgalmat!
Ez hoz szép hasznot!

rendelkezés kibocsátására kellő alap nincsen, mert a közgazdasági hatóság csak megfelelő bizonyítékok alapján hozhat oly határozatot, amely a szakkavagó gyakorlatot igazoltnak veszi: abban az esetben ugyanis, ha a tanuvalvosok vagy egyéb bizonyítékok kellő mérlegelés után nem látszanak megnyugtatóknak, a határozatnak elutasításnak kell lenni. A megnyugtató bizonyítékok alapján elismert szakkavagó gyakorlati időnél pedig méltánytalan volna valakit a szakkavagó gyakorlat igazolásától vagy a tényleg eltöltött idő egy részétől eltiltani. Az érdekelteknek egyébként, különösen a szakkavagó munkával eltöltött idő utólagos igazolását a munkakönyvben keresztülvetett ipartestületeknek, az általuk meg nem felelőnek tartott határozat ellen jogorvoslati lehetőségek is adva van, tehát a szakkavagó gyakorlat utólagos igazolása nem járhat senkire sem jogszélemmel. (57.005/1933. K. M.)

Az italmérvő által alkalmazott üzletvezető szokásos tevékenysége, mint túlyomó részben nem szellemi irányító munka, nem az ipari tisztviselő, hanem az Ip. T. 92. §-a 3. bekezdése alá eső fontosabb teendőkkel megbízott iparossegéd munkásokének tehet meg. (K. H. 4287-1931., 1934. II. 7. Totth.)

Fontos kamarai ülés a vendéglősök érdekében. Elvi jelentőségű döntést hozott a kamara zsűrije a vendéglősök árusítására vonatkozóan. A zsűri kimondta, hogy vendéglősöknek is jogukban áll a törvényes munkakörben előállított ételeket akkor is kiszolgáltatni, ha a vevő az ételeket nem a vendéglő helyiségében fogyasztja el. Ez annyit jelent, hogy a vendéglős felvehet rendelkezelt társasájszervezetek, ebédet és zsúrok céljaira és az ételeket házhöz szállíthatja. A döntés kimondja azt is, hogy ez a jog nem jelent annyit, hogy a vendéglős uccán át is árusíthat, tehát nem tehet a kirakatába fagyaltot és süteményeket azzal a céllal, hogy ezeket uccai járókelőknek eladja.

Adó nem fizetése az iparüzés joga szempontjából. Az 1922.XII. t-c. csak az engedélyhez kötött iparokról említi meg az iparüzési jog elvonását és ezzel kapcsolatban a megbízhatóság kérdésének vizsgálatát. Késedelemes adófizetés az ipartörvény szempontjából megbízhatatlanságnak nem tekinthető s ez még az engedélyhez kötött iparokról sem lehet alapja az iparjogszétvonásának. (61.596/1933. K. M. — 10.436/1934. K. M.)

A munkaadó a munkavállalónak fizetését az esedékesség időpontjában köteles kifizetni, mert különben a munkavállalónak joga van rögtön hatállyal kilépni. Ettől a szabálytól a bírói gyakorlat csak akkor tekint el, ha a munkavállaló hosszabb ideig tűri, hogy a munkaadó fizetését késedelemesen szolgáltatja ki, amikor is a munkaadó a késedelem következményeitől mentesül, ha a munkavállaló öt fizetésre nem szólítja fel. (Bp. T. XIII. 13.887-1933., 1934. III. 27. Szöke.)

Félpengős és ötfilleres veretést kéri újból a soproni Kamara.

A soproni Kereskedelmi és Iparkamara memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben kérte, hogy veressen a pénzügyi kormányzat félpengősöket és ötfillereket. A kamara kérelmét azzal indokolta, hogy a keres-

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat
Budapest, VII., Klauzál-u. 8. Telefon: 38-5-58 és 35-8-50
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebb berendezéssel Legkíméletesebb mosási-rendszer.

Ifj. Grünwald Mór Ferenc József rakpart 8.
Telefon: 84-5-59. — Üveg és porcellán.

Pólitzer polskát irt, takarít jóállással. Sváb- és rusznir-írás részletre.
IV., Vámbáz-körül 14. sz. — Telefon: 89-7-94.

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

NÖSNER pezsgő

Nösner, V., Hollán-u. 2. Rendelések Tel. 19-4-89.

kedelmi életben gyakran szükség van az ötfilléres aprópénzre, mert a kereskedőknek két- és egyfilléresből nem áll elegendő mennyiség rendelkezésre. Az ötfilléresekre vonatkozóan pedig az a kérelem indoka, hogy a jelenleg forgalomban levő 20 és 50 filléres pénzdarab nagyon könnyen összetéveszthető, ami sok esetben érzékeny károkat okoz a kereskedelemlennek. Ennek kiküszöbölésére nagyon alkalmas a félpengősök veretése, vagy esetleg a forgalomban levő 20 filléres pénzjegyek kilyukasztása. Minthogy a Kamara erre a felterjesztésre mind a mai napig nem kapott választ, most újból megsürgette ezt a pénzügyminisztériumban.

Magyarország és Ausztria idegenforgalma.

A bécsi Magyar Gazdasági és Kulturális Egyesület felkérésére figyelmet érdemlő előadást tartott Dr. Fekete Miklós, a Budapesti Nemzetközi Vásár bécsi képviselője és a Hungária-hotel-konzern bécsi propaganda irodájának vezetője Magyarországról és Ausztria idegenforgalmi mérlegének legújabb adatairól. Kiszámította, hogy külföldi idegenforgalom Ausztriának 250.000.000 schillinget, Magyarországnak 23 millió pengőt hozott. Az a forgalom, amely Ausztria és Magyarország közt volt, Ausztria javára 24 millió schillinget jelentett. Ismertette az idegenforgalom propagandájának terén végzett magyar-osztrák együttes munkának adatait. Az idegenforgalom érdekében szükségesnek mondotta Budapest—Bécs közt a vasúti díjszabás leszállítását. Magyarországról idegenforgalmának kedvező eredményeivel összefüggésben rámutatott Fabinyi miniszter, Kovácsházy tanácsnok és Marenchich vezérigazgató, a szállások elnökeinek jelentékeny iniciatív munkásságára.

Tízmillió tojás a tengerben.

Hogy a nemzetközi forgalmat megbénító ki- és bevételi tilamok, kontingentálások és kompenzációk minő nagy károkat okoznak a köz- és magángazdaságnak, azt nem lehet kimerítően felsorolni. Csupán példák hozhatók fel. Ilyen a következő is: Tíz millió lengyel tojás, amelyek Spanyolországba való behozatalra érkeztek a spanyol-francia határra, a spanyol földművelésügyi miniszter rendelete folytán nem vihetők be, mivel a behozatali kvóta kimerült. Minthogy a küldemény legnagyobb része már megzúzott, a francia hatóságok úgy intézkedtek, hogy ezt a 10 millió tojást a tengerbe kell dobni.

Új adótervezet a bécsi vendéglősök érdekében.

Az új osztrák kormány által Bécs város élére kinevezett Schmitz kormánybiztos megbízásából Dr. Neumann városi főtanácsos új adótervezetet dolgozott ki az érdekeltségekkel folytatott tárgyalásai alapján, melynek alapfeltétele az eddigi fizetett lakásépítési adó eltörlése és így a szoba-foglalás után fizetett adó, valamint az inségadó átdolgozása. Ezek helyett egy új adó típus bevezetését javasolja, mellyel kapcsolatban orvoslatot nyer az érdekeltség ama régi követelése is, hogy az eddigi ú. n. táplálkozás és ételmiszeradópótlék végleg töröltesse.

Munkakönyvi bejegyzés elmulasztása esetén követendő eljárás. A M. kir. kereskedelemügyi miniszter 138.793—1934. IV. M. sz. leírata értelmében a munkakönyvi bejelentést elmulasztó munkaadókkal szemben indított kihágási eljárás során, ha az eljárást a rendőri büntetőbíróságok elévülés címén megszüntetik, a 112.981—1932. K. M. sz. rendeletbe előírt eljárás lefolytatása végett az iratokat át kell tenni az illetékes elsőfokú iparhatóságához.

Kolényi Kornél

konzervgyár, Budapest
Cég alapítva 1879. Telefon: 32-3-00.
JAMJEI ELSŐRANGUAK!
Kajszinbarack-iz minőségben felülmúlhatatlan!
Kapható:
Budapesti Kávéskó Árforgalmi Rt.
Budapest, VIII., József krt. 38. Tel.: 39-2-77.

Üvegáru, porcelánáru, edények és minden vendégelői cikk a legolcsóbb nagybani áron.

Okvetlen kérjen árajánlatot!

Kérje legújabb vendéglős árijegyzékünket!

REISZ ARUHÁZAK

Budapest, VII., Király u. 47. és IV., Kálvin-ter.

Gép és gépnélküli onkolálás

8 pengő. Minden elrontott hajfestést rendbehoz
3 pengőért szokítás.

Grósz fodrász Károly-körut 1. sz.

Az OTI igazolása a bejelentett munkaviszonyról. A m. kir. kereskedelmi minisztérium 54.889—1933. számú határozata szerint az OTI a bejelentett munkaviszonyról, úgy a vállaló, mint az ipartestület kívánására igazolást ad annyiban, hogy meddig tartott a bejelentés. Az igazolásokat azonban csak 1925 január hó 1-e utáni időről adhatja, mert az előző iratok már nincsenek meg.

A borralaló nem illetmény. A borralaló-probléma megoldásához adatul szolgálhat az az ítélet, amelyet most hirdetett ki a törvényszéken dr. Pethő Tibor törvényszéki bíró. Özv. Majzik Istvánné 10.000 pengős kárterítési pert illetőleg gyermekneveltetési járulék pert indított maga és gyermekei nevében a Nemzetközi Vasúti Hálókocsi Társaság budapesti osztálya ellen.

A kereset, amelyet a bíróság végül is elutasított, igen érdekesen tárja fel a pincér alkalmazott viszonyát s a borralaló problémáját. A kereset szerint Majzik még 1911-ben került a hálókocsi társaság szolgálatába, mint „mozgópincér”, majd 1912 októberében három éves katonai szolgálatra vonult be s 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. Később visszakapta pincéri állását a társaságnál, ahol 1933 augusztusában beállt haláláig szolgált.

Özv. Majzikné nyugdíjilletmény megváltása címén követelte a 10.000 pengőt a maga számára, gyermekeinek pedig fejenként havonként 60 frankot peresített. Az özvegy előadása szerint — a férjnek nem volt fizetése a társaságnál, hanem élelmezést kapott, havi jövedelme, amely elérte a 100 pengőt, borralalóból tevődött össze.

A hálókocsi társaság a kereset elutasítását kérte a tárgyaláson. Becsátolta a társaság jóléti intézményének francia szabályzatát hiteles magyar fordításban, amely szerint a hálókocsi társaságnál csak azok az alkalmazottak tarthatnak igényt „vagyonösszegre”, akik rendes fizetést kapnak. Eszerint végkielégítést csak olyan alkalmazottak kaphatnak, akik fizetést, tantiémét és jutalékot húztak a vállalatól s ugyanabban az értelemben a gyermekek is csak akkor kaphatnak nevelési járulékokat, ha apjuknak rendes illetménye volt.

A törvényszék ezután özv. Majzikné elutasította keresetével azzal az indokolással, hogy a borralaló nem olyan juttatás, amelyet a munkaadó folyósít: a borralaló illetménynek nem nevezhető. Megállapította az ítélet indokolásában a bíróság, hogy a hálókocsi társaság a maga jóléti intézményeit és jótékonyági alapjait a személyzet hozzájárulása nélkül létesítette, ilyenformán önmaga határozza meg, hogy özvegyi juttatásban, végkielégítésben és gyermeknevelési járulékból kiket és milyen feltételek mellett részesít.

A Hennefeld Rt., az ország legnagyobb jégsekénygyára (VI., Ó ucca 6.) ismét kitélt magáért. A Magyar Divatesarnok most üzembehelyezett soda-fountain-jával, mely ezidőszert az egyetlen ilyen mű készülék az országban. Egyesíti magában a jégsekénynt, hűtősekénynt, fagyaltkonzervátort, virsli-főzőt és melegítőt, továbbá szódavizet és jelt üdítő italokat adagoló készüléket, az egész közös alapzatba beépítve és elektromos hűtés-fűtésre berendezve. A készülék abszolút higiénikus.

Kártyatisztítást legelőnyösebben végezhetetnek kartársaink özv. Brunner Lipótné kártyatisztító vállalatánál (VII., Dohány ucca 80. I. em. Telefonhívó: 44-4-19.), melyet legmelegebben ajánlunk, mivel meggyőződöttünk arról, hogy legszebben és legolcsóbban végzi a kártyatisztítást.

SPRINGUT HENRIK tojásnagykereskedő Budapest, VI., Vasvári Pál u. 11. telefon: 21-7-54. Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő szállítója

Döry-pusztai csemegesajt
a legrégebben bevezetett márka.

A legkiválóbb sörkülönlegesség Szent István

Sörter sör

a Polgári Serfözde gyártmánya

„Hattyú” Gözmosó- és fehéremülkötesző vállalat (Bp., VII., Klauzál ucca 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Kávékeverékeinek összeállításánál használjon

Wurmstichig Menado-kávét,

mert az keverékét aromássá és zamatosá teszi. Holland-indiai összeköttetésinktől beérkező elhajózásokból az elkövetkezendő hónapokban igen előnyös áron módunkban lesz valódi, féreg ragótt, érett Menado kávéminőségeket szállítani BUDAPESTI KÁVÉESOK ÁRUFORGALMI RT. Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 39-2-77.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Óvakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 31-0-63, 45-3-71.

Alapítottolt 1824.

MALÁTA-PEZSGŐ-SÖR
HOGYHA MINDIG ISSZA EGÉSZSÉGÉT S PÉNZT EGYRÉSZÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA. GYARTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ RT. KÖBÁNYÁN.

Az eredeti SIDOL fém-
ablak-
és

márványtisztításra a legalkalmasabb!

Gözl Lipót „SIDOL” vegytermékek gyára R. T. Telefon: 96-6-86. és 96-8-27.